

nuelako. Nahiago genuen ‘zuk ekoizten duzu, eta nik erosi egiten dizut, eta, gainera, duintasunez bizi zaitezen baldintzak bermatuz’ eredua. Horixe zen gure pentsatzeko eta egiteko modua».

Altzari zaharberrituak, bigarren eskuko liburuak eta arropa saltzen dira Ekocenter dendetan.
Andoni CANELLADA | ARGAZKI PRESS

Hala, bidezko merkataritza sustatzeko asmoz, Herbeheretara joan ziren, banatzaile handi bati produktuak erostera. Aldrebeskeriaz betetako itzulera bidaiaren ondoren, eta, denda produktuez hornitu bezperan,

Zentro mota asko ditu Emausek, ezberdinak, pertsonak eta egoerak bezainbeste. Pertsona bakoitzari egokitutako programak ezartzen dituzte, prozesuaren arrakasta bermatzeko

Gipuzkoako Foru Aldundiaren eta udaletako zerbitzu sozialek bideratzen dituzte pertsonak, integrazioa bada helburua. Lan munduan txertatzea bada, Lanbideren bidez heltzen dira

lapur batzuek kamioia hustu zieten. «Garai hartako milioi bat pezeta inbertitu genituen, kartoa salduz pixkanaka aurreztutakoarekin –gogoratu du–. Gelditzen zitzaizkigun aurrezki apurrekin Belgikara joan ginen berriro produktuak erostera, baina orduan bai, bueltan zuzenean lokalera joan ginen, apalategiak betetzera».

GIZARTERATZE PROGRAMAK

Iragandako denborak atzean utzita, gaur egun Emausen mui-na fundazio soziala dela dio Pradinik, bertan garatzen direlako gizarteratze programak. Era berean, gizarteratze enpresetan

aukerak sustatzen dituzte Emauseko programetan parte hartzen duten jendearen artean lan aukerak sortzeko. Azaltzen duenez, gizarteratzean laguntzen duten enpresok hondakin eta ehun-gaien kudeaketaz arduratzen dira, oro har.

Emausera heltzen den jendea Gipuzkoako Aldundiaren eta udaletako zerbitzu sozialetatik bideratuta ailegatzen dira helburua pertsonon gizarteratzea bada. Aitzitik, lan munduan txertatzea bada auzia, Lanbidek bideratzen ditu, irizpide jakin batzuk aintzat hartuta identifikatzen denean pertsona hori baztertuta dagoela edo bazter-

MUNTO, ERRUTINAK ERAIKITZEN

Oihane Larretxea de la Granja

Donostiako Aiete auzoan dago Munto egoitza. Profesionalen laguntzarekin, eta konfiantzan oinarritutako elkarbizitzan, bertan bizi direnei errutina bat izaten laguntzen zaie, baita dituzten gaitasunak indartzen eta errekeratzen ere.

Asteartea da eta laster bazkal ordua da. Muntoko jangelan batzuk platerak jartzen ari dira, beste batzuk terrazan daude, zigarreta erretzen, eguzki izpiak aprobetxatzen dituzten bitartean. Eskai-

Muntoko erabiltzaileek elkarrekin bazkaltzen dute. Juan Carlos RUIZ | ARGAZKI PRESS

leretan behera goaz. Tailerretarako erabiltzen den gelan eskulanetan ari dira beste batzuk, Osvaldok gure argazkilariekin berriketaldiari ekiten dioenean. Bera izatez ere argazkilaria da, beraz, badute zertaz aritu. Muntoko bisita amaitu aurretik Osvaldok atera ditu saioaren azken argazkiak.

2012ko uztailean zabaldu zituen ateak Muntoko egoitzak. Gaur egun, erresidentzia bezala eta eguneko zentro bezala funtzionatzen duen eraikin dotore honetan 42 pertsona daude, erdia bertan bizi dira eta beste erdia egunez joaten dira, erregimenaren arabera. Gehienak gizonak dira, baina beste egoitzetan dagoen emakume kopurua baina handiagoa dago bertan.

tua izateko arriskuan dagoela. «Kasu batzuetan, programa sozialetako erabiltzaile dena lan programetako erabiltzailea ere bada», azaldu du zuzendari nagusiak.

Gizarteratze programek luze-
ra ezberdina dute. Erresidentzia zentroetan, adibidez, programa integralak garatzen dituzte, eta prozesuek urteak iraun ditzake-
te. Formakuntza, aisialdi jardue-
rak, sostengu pertsonala, taile-
rrak eta abar luze bat egiten dira. «Beren prozesua amaitzen duten neurrian, pertsonoi aha-
lik eta irteera autonomoena ematen saiatzen gara. Batzuetan erresidentzia uztean tutoretza-
peko pisuetara joaten dira eta, denborarekin lana topatzen ba-
dute, beren kasa bizitzera joan daitezke hala erabakitzen badute». Beste batzuetan, onartzen du, arazoak kroniko bihurtu dira eta pertsona horiek etengabe laguntza behar dute.

Harrera eta arreta zentro mo-
ta asko ditu Emausek, ezberdi-
nak, pertsonak eta egoerak be-
zala, eta beraiegana heltzen den bakoitzaren egoera aintzat hartzen da nora bideratu eraba-

Donostiako Munto zentroan eskulanetako eta informatikako gelak dituzte besteak beste. Juan Carlos RUIZ | ARGAZKI PRESS

Nerea Kortajarena Emaus elkarteko gizarte arloko zuzendariak azaltzen duenez, modu pertsonalizatuan arta-
tzen dituzte erabiltzaileak. «Arreta inte-
grala da, horregatik bakoitzak bere plangintza eta ibilbidea ditu. Hamaika profesional daude guztira», kontatu du.

Eguneko zentroan daudenek ekintza asko egiten dituzte: josteta, sukaldari-
tza, alfabetatze digitala, eskulanak, gai-
tasun sozialen lanketa eta altzarien za-
harberritzea, besteak beste. Bertan bizi direnek, bestalde, egunean zehar beste programa edo proiektu batzuetan har-
tzen dute parte, eta baten batek bere enplegua ere badu. Denbora librean gustuko dutena egiten dute. «Asmoa pertsona hauei errutina bat ematea da, azken helburua ez da lanpostu bat lor-
tzea, baizik gaitasunak trebatu eta bes-
te berri batzuk ikastea. Baliabideak ematea, treba daitezen». Erantsi du «normaltasunean oinarritutako bizi-

modua» eman nahi zaiela, «eguneroko-
tasun bat eman, bakoitzari bere istorio eta xelebrekeriekin».

Eraikina oso argitsua da, leiho ede-
rrak ditu eta eguzkia bete-bete sartzen da espazio guztietan. Banako gelak dira, bakoitzaren intimitatea asko errespetatzen delako, eta partekatu egiten dituz-
te jangela, komunak eta dutexak. Dena

oso garbi dago, oso txukun. Giroa atse-
gina da, han eta hemen jendea berrike-
tan entzuten dugu, mugimendua dago. Hitz batean, bizitza dago barruan.

Bertara heltzen direnen bizitzak ez dira epaitzen; arrazoi batengatik edo besteagatik daude Munton. Atea guru-
tzatzen duten momentuan bat gehiago dira. Egonaldiak ertain-luzeak direnez,

Normaltasunean oinarritutako bizimodua eskaintzen zaie Munton, egunerokotasun bat. Jarduerak egiten dituzte, baina xedea ez da lana topatzea, gaitasunak trebatu eta berriak bereganatzea baizik

Bertara heltzen direnen bizitzak ez dira epaitzen. Munton etorkizunari begiratzen diote. Intimitatea errespetatu egiten da, eta konfiantza asko lantzen da. Urteen joan-etorriarekin harremanak estutu egiten dira.

urte batzuetakoak, familia handi bat di-
ra, denboraren joan-etorriarekin harre-
manak ehundu egiten baitira, jakina. «Emozionalki gabeziak dituzte, hemen konfiantza eta segurtasuna lantzen di-
tugu». Adibidez, Munton ezer ez dago giltzapean, eta libre dira egunean zehar eraikinetik sartu eta ateratzeko, pertso-
naren fede onean sinesten delako. «El-
karbizitza eman behar da, eta horreta-
rako konfiantza landu behar da. Ez dago arrazoirik pentsatzeko ez dituztela gau-
zak eta dauden arau bakanak errespetatuko», argudiatu du.

INKLUSIOA ETA DUINTASUNA

Emausen oinarrian dauden bi kontzep-
tu gogorarazten ditu Kortajarenak: ha-
rrera eta loturak. Pertsonen artean sor-
tzen diren harremanak eta loturak aipatzen ditu profesional honek. Zaila omen da hitzekin azaltzea. Bakardadea sufritu dute pertsona askok, eta hori

kitzeko, prozesua arrakastatsua izan dadin. «Honakoa berretsi nahi dut, beti-beti, bizi kalitatea sustatzen duen eredua jarraitzen dugu guk, eta bakoitzari autonomia mailarik handiena emango diona». Eta eransten du ez dituztela programak kristalezko kutzak edo ghettoak bezala planteatzen, irekiak dira, molda daitezkeenak, Emausen ikusten dutena eta egunero bizi dutena «bizitza bera delako».

«Ekoizpen arloan egiten dugunak ez luke zentzurik izango atzean ez balu funtzio sozialik izango. Honetan aritzea erraza da. Esan nahi dut, krisiarekin ugaritu egin dira bigarren eskuako dendak, altzari zaharberri-tuen salmentak... Zaila, baina, programa sozialak mantentzea da, horrek ezberdintzen gaitu», uste du Pradinik.

Emausen helburua, hala ere, ez da beti jendea lan munduan txertatzea, onartzen baitute hori beti ez dela posible izaten pertsona guztiekin. «Pertsonak gugana heltzen dira lan munduan txertatzeko edo, besterik gabe, bizitzan txertatzeko. Inklusioak ez du ezinbestean lana izatea

esan nahi. Elementu garrantzitsua da –onartzen du–, baina ez erabakigarria, ezta bakarra ere. Badira inoiz lan merkatuan sartzeko aukerarik izango ez duten pertsonak. Hori halda da. Eta horiekin ez da ezer egin behar? Kontrakoa. Ikusi egin beharko da zein beste jarduera mota egin daitekeen bazterketa eta horren inguruan gizarteak erakitzen duen distantzia saihesteko, eta gizarte inklusibo bat lortzeko».

Lan merkatuan sartzeko aukerarik ez duten pertsonen dago-kionez, ez du esan nahi ezer egiten ez dakitenik, jakina. «Ezingo du lanik egin gaur egungo ekoizpen tasa edo erritmotik begiratura, baina gauzak egiten jakin badaki. Erritmoak beste batzuk dira, hori besterik ez. Donostiako Muntoko egoitza ikusi besterik ez dago hala dela frogatzeko», aipatu du adibide gisa.

Oinarrizko eskubideak bermatzea da Emausen helburu nagusi: etxea eta janaria, aisialdia eta kultura, baita harreman sare bat ere. Denok behar dugu konpainia, maitatuak sentitzea, behar

Oinarrizko eskubideak bermatzeaz gain –etxea, elikadura, aisialdia...–, harreman sare bat ere ematen zaie zentroetan. «Denok behar dugu maitatuak sentitu», diote Emauseko langileek

Erreleboa emateko, gazteak ezinbestekoak dira Javier Pradini zuzendariaren iritziz. Haien «ideia freskoak» eta egiteko «modu ezberdinak» mantenduko du proiektua bizirik

gaituztela sumatzea... Finean, sentimenduak, solasaldiak, egunerokotasun bat partekatzea.

Lan merkatuan txertatzeko aukerak dituzten pertsonen dago-kionez, horien ezaugarriak ez dira bereziak. Pradinik hala azaltzen du: «Gugana heltzen den jendearen profilak oso normalizatuak dira. Hainbeste, lan elkarritzeta egiten duen eta elkarritzetatua denaren artean dagoen ezberdintasuna bakarra zera dela, hitzordura nor heldu den lehenago». Kontatzen duenez, guraso bakarreko familiak gero eta ugariagoak dira beren artean, bereziki seme-alabak beren zaintzapean dituzten ema-

kumeenak. Horregatik, lana eta familia uztartu ahal izatea ahalbidetzeko, askok 08.00etatik 16.00etara egiten dute lan.

Lanpostuak sortzea beste lehenetasunetako bat denez, Emausek ez du boluntarioekin lan egiten, Etorri aholkularitza juridikoa eskaintzen duen abokatu taldea salbu. «Beti izan dugu eztabaida hori. Zerbitzu berezi batzuek profil tekniko bat behar dute, profesional batek egon behar du atzean. Gainera, zer neurriraino ariko ginateke lanpostu gutxiago sortzen boluntarioekin lan egingo bagenu? Gure hautua lana sortzea da, aldi berean jendea lan merkatuan

txertatzeko balio duen lana. Gaurko langileak garai batean zerbitzuetako erabiltzaileak izandakoak dira kasu askotan», jarri du adibidetzat.

ETORKIZUNA, GAZTEEN ESKU

Hiru hamarkada baino gehiago lanean, munduari eraldaketa ekartzeko, edo mundua aldatzeko, hobe egiteko, justuagoa, abegitsuagoa. Eta nola ikusten ditu Emausek egungo garai nahasiok? Pradinik gazteengan jarri du arreta, beraiek dutelako giltza eta grina. «Zenbat aldiz entzun dugu gazteek ez dutela balorerik? Baieztatuko nuke ez dela egia. Interesatuta daude gertatzen den horretan, kritikoak dira, hausnarketarako gaitasuna dute. Zailtasuna ezinegonak bideratzen asmatzea da».

Jende gazteak «freskotasuna» transmititzen du, gauzak egiteko «modu ezberdinak» dituzte, eta, ezaugarri horiek, Pradiniren ustez, ezinbestekoak dira belau-naldien artean erreleboa eman eta, behar zuenari laguntzeko asmoz, 1980an gazte batzuen eskutik sortu zen proiektuaren biziraupena bermatzeko.

bete beharreko hutsune handienetako bat da.

«Pertsonak dira, proiektuak dituzte, edonork bezalaxe. Emateko asko dute eta oinarrian gauza bat baino ez dute nahi: zoriontsu izan. Horretan laguntzen diegu», defendatzen du, auzoan eraikina bertan irekiko zela iragarri zenean sortu zen iskanbila gogortzen duenean. Denborak erakutsi du ez dela ez istilurik sortu, eta elkarbizitza, auzotarrekin, erabatekoa dela.

Programak fruituak eman ditu. Erabiltzaileen bizimoduak hobetu egin dira, eta lorpen txikiak eta handiak egon dira. Harrotasun handiz mintzatzen da Kortajarena Muntoz. Batzuek enplegua ere lortu dute eta beste batzuek bizitza autonomo baten esperientziak izan dituzte.

«Inklusio» hitza erabiltzen du behin eta berriz, «integrazioa» beharrean. Adibidetzat, Antigua auzoko Antiguo-

Nerea Kortajarena da gizarte arloko zuzendaria.

Juan Carlos RUIZ | ARGAZKI PRESS

tarrak euskal dantza taldearekin abian jarri duten proiektua. Muntoko kideek buruhandiak egingo dizkiete San Joan jaietarako eta trukean dantza ikastaro bat jasoko dute egoitzan. «Harremanen mailan osagai garrantzitsu bat dauka ekimen honek, auzolanak duena. Inklusioa ez da norabide bakarreko mugimendua, guztiok gara komunitate, eta guztiok dugu zer eman eta jaso».

Orain gutxi Deustuko Unibertsitateak antolatu zuen argazki lehiaketa batean epaimahaikide izan ziren, beste adibide bat ematearren.

«Duintasuna» da aipatu gabe utzi nahi ez duen beste kontzeptua. Oinarrizko eskubidea dela gogoratzen du. Eta buruan beste ideia bat duenak ez du Muntoko egoitza berehala topatuko: dotorea da, kristal zabalak ditu, eta etxe panpoxez inguratuta dago. Ez dute gutxiago merezi.